

ПУЛЬС

ГАЗЕТА ВЧЕНОЇ РАДИ ТА РЕКТОРАТУ ОДЕСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Видається з травня 1997 року

Серпень 2023 року № 7 (307)

З НОВИМ НАВЧАЛЬНИМ РОКОМ!

Вітаю професорсько-викладацький склад, співробітників усіх підрозділів університету і сту-

дентів з новим навчальним роком! На превеликий жаль, ми знову вимушені починати його в умовах воєнного стану. А це означає, що серед наших колег, співробітників, інтернів є ті, хто несуть службу в лавах ЗСУ, захищаючи країну від ворога, надаючи нам можливість спокійно працювати і здійснювати навчальний процес з підготовки нового покоління лікарів.

Дуже складним, важким видався минулий навчальний рік. Основною його особливістю була організація освітнього процесу в дистанційному форматі. Попри це, зусилля були спрямовані на створення нормальних умов для навчання і проведення наукової діяльності, як це завжди було в університеті. Викладачі ОНМедУ захищали дисертації, виконували науково-дослідну роботу, брали

участь у міжнародних конференціях і конгресах.

Розвивалася й студентська наука. Відбулися науково-практична конференція для студентів і молодих вчених, Перший Всеукраїнський форум молодих вчених. Нині до університету прийшли юні випускники шкіл, які свідомо обрали найпрекраснішу і найскладнішу професію лікаря.

Сподіваюся, що університет подолає всі складнощі, які несе нам цей важкий час, і гідно виконуватиме свою благородну місію.

Бажаю всім здоров'я і сил, мужності й терпіння, натхнення та віри в нашу Перемогу!

Валерій ЗАПОРОЖАН,
ректор ОНМедУ,
академік НАМН України

Подія

ПОЧЕСНА МЕДАЛЬ АКАДЕМІКА

Академік Михайло Олександрович Ясиновський пройшов блискучу підготовку на кафедрі патологічної фізіології Одеського медичного інституту в 30-ті роки минулого століття у професора Володимира Васильовича Вороніна.

Усю свою подальшу діяльність терапевта і вченого Михайло Олександрович присвятив діагностиці й лікуванню різних форм ревматизму, які у той час були дуже розповсюдженими і призводили до ранньої інвалідизації. У цих дослідженнях і практичній діяльності вчений широко використовував реакцію лейкоцитів нейтрофільного ряду, які виявились дуже чутливими в умовах запальних процесів. Йому вдалося відкрити реакцію еміграції лейкоцитів у ротому порожнину, яка відображала стан загальної реактивності, тобто здатності організму реагувати та захищатися. Цю реакцію він використовував не тільки для діагностики прихованих і рідкісних форм ревматизму, але й для встановлення ефективності застосування того чи іншого методу лікування — як медикаментозного, так і бальнеологічного.

Завдяки цим дослідженням терапевтична клініка, яку очолював М. О. Ясиновський в Одеському медичному інституті, стала місцем ідентифікації та затвердження низки фармакологічних засобів для лікування ревматизму.

Ці заслуги Ясиновського, який завдяки своїм відкриттям став піонером перетворення медицини з науки описової, споглядальної — у науку математично точну, дали змогу Товариству патофізіологів України нагородити його почесною медаллю пам'яті видатних українських патофізіологів — академіка О. О. Богомольця і професора В. В. Підвисоцького.

Вручення медалі відбулось у травні 2023 року на Пленумі Товариства патофізіологів України, який проходив у Одесі, сім'ї академіка М. О. Ясиновського, правнучка якого Вікторія Ясиновська у 2022 році закінчила ОНМедУ і нині проходить інтернатуру з терапії у МКЛ № 10 м. Одеси.

Вручили медаль президент Товариства патофізіологів України професор Анатолій Іванович Гоженко і віце-президент Товариства професор Руслан Сергійович Вастьянов.

Академік М. О. Ясиновський пішов з життя 29 серпня 1972 року, та пам'ять про видатного вченого не згасає.

Вручення цієї нагороди ще раз підкреслює актуальність зробленого ним відкриття та його значення у сучасній медицині, яке використовується у науково-практичних дослідженнях і теоретичному узагальненні значення ролі реактивності організму в розвитку етіології різних захворювань.

Інна ГУРКАЛОВА,
к. мед. н., доцент кафедри
загальної та клінічної патофізіології
ім. проф. В. В. Підвисоцького

ГОЛОВНЕ СВЯТО КРАЇНИ

Кінець серпня позначений найважливішими державними святами України — Днем Державного Прапора та Днем Незалежності.

З Днем Незалежності України колектив університету — професорсько-викладацький склад, співробітників всіх підрозділів і здобувачів освіти — привітав ректор ОНМедУ, академік НАМН України, д. мед. н., професор, почесний громадянин міста Одеси В. М. Запорожан.

— 32 роки тому наша країна обрала власний шлях розвитку, — відзначив Валерій Миколайович. — За роки незалежності наша молода держава пережила чимало труднощів, але ми завжди були впевнені у її щасливому майбутньому. І сьогодні, коли триває страшна кровопролитна війна, ми боремося, працюємо і віримо у нашу Перемогу.

На честь Дня Державного Прапора співробітники бібліотеки підготували виставку, яка знайомить з історією нашого Прапора впродовж віків.

У переддень 32-ї річниці Незалежності України здобувачі освіти всіх факультетів ОНМедУ віддали шану захисникам Вітчизни — воїнам ЗСУ, серед яких є співробітники і випускники нашого університету. На жаль, є серед них і непоправні втрати...

Багато років біля головного корпусу ОНМедУ стоїть зворушливий пам'ятник Скорботній матері, де щороку напередодні Дня Перемоги 9 травня збиралася співробітники університету, ветерани війни, студенти, щоб віддати шану полеглим.

Тепер ми знову схилиємо голови перед пам'яттю загиблих на розпочатій фашистським режимом росії війні, небаченої з часів Другої Світової. Студенти всіх факультетів поклали квіти до підніжжя пам'ят-

ника, який уособлює всіх матерів України, що не дочекались з війни своїх синів...

Нелегка доля дісталась Україні, адже протягом кількох віків вона відстоює своє право на свободу і незалежність, на власний вільний розвиток у запеклих боях, ціною величезних зусиль і втрат. Але з кожним днем зміцнюються наша сила, мужність і ненависть до загарбників, зростає непереможне прагнення якнайшвидше і назавжди відкинути ворога з нашої землі.

Слава тобі, Україно! Сил і терпіння всім нам.

О. ПОДОЛЬСЬКА

На фото: студенти ОНМедУ біля пам'ятника Скорботній матері.

З НАГОРОДОЮ, ДЕРМАТОЛОГИ!

Від Американської академії дерматології надійшло повідомлення про те, що на урочистому засіданні Комітету з присудження премії Семюеля Джозефа Закона, відомого дерматолога з Чикаго, першого дерматолога Американської академії дерматології, однією з кращих робіт за 2022 рік, висунутих на розгляд, визнана стаття двох авторів з України — зав. кафедри дерматології та венерології професора М. М. Лебедюка і доцента цієї кафедри С. С. Корхова на тему «Недерма-

тологічні захоплення відомих дерматологів».

Президент Комітету професор Марк Валентин особисто привітав одеських вчених і подякував їм за участь у конкурсі. Вони отримали почесну меморіальну адресу на знак визнання їхньої роботи.

Товариство Академії дерматології, починаючи з 1980 року, щорічно присуджує цю премію на відзнаку нових цікавих досліджень, присвячених боротьбі із захворюваннями шкіри, їхньому

лікуванню та вченим, які відіграли важливу роль у розвитку дерматології.

Цікаво, що Семюель Дж. Закон є нашим співвітчизником: він народився в Києві 1898 року.

За весь період існування премії ще ніколи її не отримували вчені з пострадянського простору. Здебільшого це були представники США, Шотландії, Австрії, Німеччини, Польщі.

Вітаємо колег!

Інна БАРВІНЕНКО

НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ МРІЮ «НА ПОТІМ»!

Зі своєю майбутньою спеціальністю я визначилася ще в середній школі. Будовою та функціонуванням організму людини я зацікавилася завдяки урокам біології та моїй шкільній вчительці, яка дуже цікаво викладала предмет. Саме тому я і вирішила вступити до медичного університету та поглибити свої знання у цій сфері.

У першому семестрі наша група вивчала дисципліну «Українська мова за професійним спрямуванням» на кафедрі суспільних наук. На одному із занять викладач, доцент Олена Вікторівна Кирьязова, запропонувала мені взяти участь у щорічній студентській науковій конференції, яку організовував наш університет. Погоджуючись, я тоді навіть не могла уявити, наскільки цікавим буде процес створення мого проекту на тему «Медичний жаргон та його особливості». Я дійсно отримала безцінні навички, які, безсумнівно, знадобляться мені у майбутньому.

Напряму для роботи я обрала не одразу. У мене було багато варіантів, але всі вони вже не раз висвіт-

лювалися в інших наукових доробках. Згадуючи всі теми, які ми обговорювали з Оленою Вікторівною на практичних заняттях, я вирішила більш детально розглянути саме особливості вживання медичного жаргону, оскільки ми лише побіжно торкалися цієї теми. Перемога у кафедральному турі студентської конференції надихнула мене на подальшу роботу, і я почала готуватися до наступного етапу конференції та написання статті у збірку наукових студентських робіт ОНМедУ. Хотілось би наголосити на ролі Костянтина Олександровича Талалаєва, проректора з науково-педагогічної роботи, який запропонував мені взяти участь в інших наукових роботах гуманітарного спрямування та надав гарні поради.

Кожний кваліфікований лікар зазвичай захищає «свої знання» у вигляді написання різних наукових статей і публікацій. Але навички, як коректно формувати свою думку та проводити аналіз інформації, не виникають на порожньому місці. Це результат щоденної праці над собою та сумлінного навчання. На мою думку, подібні конференції є чудовою можливістю ще з перших років навчання якомога швидше зануритись у світ науки.

Також потрібно взяти до уваги досвід публічного виступу. Представляючи свою роботу перед вик-

ладачами та іншими студентами, ти вчишся виступати та впевнено триматися перед великою аудиторією, чітко та голосно говорити, робиш висновки, як краще зацікавити присутніх та як вигідніше себе представити. Ораторське мистецтво є невід'ємною частиною медичної справи, отже, вчитися йому ще зі студентських лав — досить непогана ідея.

Безсумнівно, це значна робота над собою та своїм характером, адже ти несеш відповідальність і перед науковим керівником, і перед кафедрою. Але, досягаючи перших результатів, ти усвідомлюєш, що вся виконана робота не буде даремною, вона мотивує ще більш розвиватися у цьому напрямку та наблизитися до мети — публікувати в майбутньому власні дослідження вже безпосередньо у галузі медицини.

Хочу порадити студентам: не відкладайте свої плани, мрії та саморозвиток «на потім», адже «потім» — не існує. Наш найцінніший ресурс — це час, і ним потрібно правильно користуватися. Тож треба жити тут і зараз, щодня роблячи маленькі кроки для досягнення своєї мети, максимально всотуючи знання та розвиваючи цілеспрямованість, не пропускаючи жодної можливості, що пропонує нам доля. Розширюйте свої горизонти, не бійтесь пробувати щось нове, і тоді ви побачите, як круто може змінитися ваше життя!

Анна НАСІКОВСЬКА,
студентка 1-го курсу МФ-1

Стипендіальна програма

ЩАСЛИВИХ НАУКОВИХ ОБРІВ, СВІТЛАНО!

Світлана Ігорівна Богату — кандидат медичних наук, старший викладач кафедри фармакології та фармакогнозії ОНМедУ, в рамках стипендіальної програми від DAAD, спрямованої на підтримку українських вчених, отримала стипендію для проведення досліджень в одному з найстаріших університетів Німеччини — Університеті Грайфсвальду (м. Грайфсвальд).

Сфера наукових інтересів С. Богату знаходиться на стику спеціальностей — стоматології та фармації. На даному етапі її наукові дослідження присвячені пошуку природних сполук рослинного походження (лікарські рослини Півдня України), які можуть

мати антибактеріальні та антибіоплівочні властивості проти оральних патогенів (*Porphyromonas gingivalis*, *Aggregatibacter actinomycetemcomitans*), які спричиняють розвиток запальних захворювань пародонта та періімплантних тканин — пародонтиту та періімплантити, а також провокують і погіршують перебіг таких соматичних патологій, як цукровий діабет, атеросклероз, серцево-судинна патологія, хвороба Альцгеймера тощо.

Захворювання пародонта — біда нашого часу. Їх поширеність серед населення України становить 93–95 %, і з кожним роком вони все частіше вражають молодші групи населення і є важливою медико-соціальною проблемою.

Результати цієї наукової роботи можуть бути використані для створення нового лікарського засобу на рослинній основі для ротової порожнини, який

буде використовуватись у комплексному лікуванні запальних захворювань пародонта та періімплантних тканин. Застосування природних сполук рослинного походження у складі такого лікарського засобу дозволить подолати наявну антибіотикорезистентність оральних патогенів та знизити негативний вплив на організм людини в цілому.

У рамках даної теми налагоджено співпрацю з міжнародними партнерами — кафедрою фармацевтичної біології Університету Грайфсвальду (Німеччина).

Вітаємо Світлану Ігорівну і кафедру фармакології та фармакогнозії (завідувач — проф. Я. В. Рожковський) зі значними науковими здобутками. Бажаємо сил і натхнення для реалізації всіх наукових проєктів.

Ярослав РОЖКОВСЬКИЙ,
професор, завкафедри фармакології та фармакогнозії

2 вересня Одесі — 229 років

ІМ'Я, ЗБЕРЕЖЕНЕ У ВІКАХ

Герцог Арман Емануель дю Плєсі Рішельє почав діяльність губернатора Одеси згідно з указом Олександра I 27 січня (8 лютого) 1803 року — 220 років тому.

Слово «герцог» — німецького походження, одесити ж обрали його французьку форму — «дюк».

Дюк де Рішельє залишив яскравий слід в історії нашого міста, зробивши багато корисного для його розвитку. І сьогодні одесити з великою шаною та симпатією ставляться до нього та його діяльності.

Губернатор запропонував зменшити митні податки на чверть і домігся цього від Петербургу. Важливо, що ефект від цієї ідеї був максимальним, тому що кошти були використані найбільш розумно.

Ефективність виконання указів Рішельє вражала: він збільшив частку доходів від митних платежів, які йшли на благоустрій порту, рівно вдвічі, і Одеса стала величезними темпами нарощувати експорт зернових. Установлення невеличкого мита в 2,5 копійки на чверть експортної пшениці зробило можливим накопичити за три роки суму, рівну річним витратам у 1803 році.

Більшість суден перевозили хліб, тому для будівництва зерносовищ в Одесу прибуло багато майстрів, яким добре платили за роботу, жили вони в комфортних умовах, їм подобалися ввічливі, привітні мешканці міста, тому багато заробітчан залишилось в Одесі. Вважається, що саме тоді почали казати: «Одеса-мама», визначаючи її привітність, теплоту і толерантність до представників різних національностей та віросповідань.

Завдяки Дюку де Рішельє в Одесі на вулиці Херсонській (з 1923 року — вул. Пастера) було зведено комплекс будівель першої міської лікарні за проєктом великого Тома де Томона, яку побудували за останнім словом науки початку XIX століття. У цій лікарні у різні часи працювали видатні медики —

М. І. Пирогов і М. В. Скліфосовський. Поруч з лікарнею — Христоворіздвяна церква, де служив дяконом Мойсей Фролович Атаманський, батько святого Іони Атаманського.

Було створено комерційний суд, відкрито пункт обліку валют, приведена до ладу й обнесена стіною карантинна частина порту, міська типографія, комерційне училище, гімназія, відкрито інститут для дворянських дітей. З метою створення більш приємного і цікавого життя, Рішельє побудував театр, у якому із задоволенням гастролювали іноземні зіркі.

Рішельє дозволив усім купцям, як російським, так і іноземним, провозити дозволені товари у сусідні країни через Одесу транзитом, отож кількість суден, які приходили в порт, за невеличкий строк зросла в рази.

У 1805 році, через два роки перебування в Одесі, Рішельє був призначений генерал-губернатором усього Новоросійського краю, де проживало багато людей різних національностей, і своїм обов'язком він вважав створити такі умови, щоб усі успішно співпрацювали і жили комфортно.

Прискорилася забудова міста, ділянки землі надавалися безкоштовно, за умови, що їх забудують за два роки.

Генерал-губернатор турбувався про гарний вигляд Одеси й наказував саджати дерева в місті та на околицях.

Дюку де Рішельє особливо подобалася біла акація, і саджанці цього чудового дерева він за свої кошти виписував з Австрії та Італії, а потім роздавав усім, хто був згодний висаджувати молоді деревця та піклуватися про них. Місто скрізь прикрашали квітники, в усій красі пишно розквітали Міський і ботанічний сади.

Рішельє був справжнім трудоголіком: цілий рік він прокидався о шостій ранку, знайомився з доку-

Зустріч з Дюком — радість, надихає нас.
Легкою ходою долаємо час!

ментами, читав їх без перекладачів, адже вільно володів російською, французькою, англійською і німецькою мовами.

У звіті до імператора Дюк де Рішельє написав: «Одеса зробила за останній час такі успіхи, які не робила жодна країна».

У 1814 році Людовик XVIII і Олександр I звернулися до нього з проханням стати першим прем'єр-міністром післянаполеонівської Франції.

Наш Дюк із сумом залишав Одесу...

Щоб гідно провести свого губернатора, одесити випрягли коней з карети і тягли її на руках до міської околиці, віддаючи йому шану і демонструючи свою любов до нього.

Приморський бульвар, де стоїть пам'ятник Дюку (скульптор І. П. Мартос), є одним з найулюбленіших куточків Одеси. Сюди приходять одесити і гості міста, прогулюються тінистими алеями бульвару і милуються як самим пам'ятником, так і чудовими краєвидами, які відкриваються на море і порт.

Ольга ТЯГАЙ,
канд. мед. наук

На фото: Одеса, 1992 рік.

Редактор випуску О. В. Людвік,
відповідальні секретарі А. В. Попов,
Р. В. Мерешко

Засновник і видавець — Одеський національний медичний університет.
Адреса редакції: 65082, Одеса, вул. Софіївська, 2. Тел. 723-29-63.
Свідоцтво про реєстрацію: ОД № 375 від 19 липня 1996 р.

Підписано до друку 29.08.2023 р. Тираж: 50.
Зам. 2542. Надруковано у видавництві ОНМедУ.
65082, Одеса, вул. Софіївська, 2. Тел. 723-29-63.